

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 145/07-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. októbra 2007 v senáte zloženom z predsedu Milana Lalička a zo sudcov Petra Brňáka a Lajosa Mészárosa o sťažnosti spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. M., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 136/02 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti P., s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 136/02 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Bratislava III **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 136/02 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Spoločnosti P., s. r. o., finančné zadostučinenie **n e p r i z n á v a .**

4. Spoločnosti P., s. r. o., **p r i z n á v a** úhradu trov konania v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava III **p o v i n n ý** zaplatiť na účet advokáta JUDr. M. M., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. marca 2007 doručená sťažnosť spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 136/02.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala 3. mája 2002 okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu. Okresný súd vydal 24. mája 2002 platobný rozkaz č. k. ROB 3645/02-5, ktorý jej bol doručený 24. júna 2002. Odporkyňa podala 12. júla 2002 proti nemu odpor. Okresný súd v odpovedi na sťažnosť sťažovateľky na prietahy v konaní uviedol, že vo veci vykonal znalecké dokazovanie a znalecký posudok mu bol doručený 21. februára 2006. Následne bol spis pre podané odvolanie proti výške trov priznaných znalcovi postúpený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“). Po rozhodnutí krajského súdu (18. decembra 2006) bolo nariadené pojednávanie na 19. apríl 2007.

Sťažovateľka podala 29. novembra 2006 sťažnosť na prietahy v konaní podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorú predseda okresného súdu v odpovedi z 5. marca 2007 kvalifikoval ako nedôvodnú.

Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd v jej veci takto rozhodol:

„Okresný súd Bratislava III v konaní sp. zn. 25 Cb 136/02 porušil základné právo spoločnosti P. s.r.o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48/ ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a č. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Bratislava III aby vo veci sp. zn. 25 Cb 136/02 konal.

Ústavný súd Slovenskej republiky zároveň sťažovateľovi priznáva 15.000,- Sk ako primerané finančné zadostučinenie, ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť v lehote do dvoch mesiacov

a trovy právneho zastúpenia vo výške 6 296,-Sk, spočívajúce v zmysle ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. v dvoch úkonoch právnej služby po 2 970,- Sk a dvoch režijných paušáloch po 178,- Sk, ktoré je Okresný súd povinný zaplatiť v rovnakej lehote k rukám právneho zástupcu sťažovateľa.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 145/07-12 z 23. augusta 2007 ju prijal na ďalšie konanie. Na výzvu ústavného súdu právny zástupca sťažovateľky aj predseda okresného súdu oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Ústavný súd preto podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania.

Podpredsedníčka okresného súdu predložila ústavnému súdu ako súčasť vyjadrenia stanovisko zákonnej sudkyne, v ktorom sa uvádza:

„Žaloba bola podaná dňa 03. 05. 2002, platobný rozkaz bol vydaný 24. 05. 2002, žalovaná v odpore zo dňa 12. 07. 2002 uviedla, že peniaze od P. s. r. o. neprevzala, na pojednávanie dňa 04. 11. 2004 sa nedostavila, ale súdu písomne oznámila, že zmluvu o úvere neuzavrela. Následne súd písomne dňa 03. 12. 2004 a opätovne 13. 04. 2005 vyzval žalobcu na oznámenie potrebných údajov, bez ktorých nebolo možné ďalej vo veci postupovať a potom dňa 08. 11. 2005 ustanovil vo veci znalca – grafológa, ktorý vypracovaný znalecký posudok doručil súdu dňa 21. 02. 2006. Uznesením zo dňa 23. 02. 2006 súd priznal znalcovi náhradu trov konania. Proti uzneseniu podala odvolanie dcéra žalovanej dňa 13. 07. 2006, Krajský súd v Bratislave dňa 18. 12. 2006 odvolanie odmietol a spis vrátil tunajšiemu súdu dňa 02. 02. 2007.

Na termíny pojednávania 19. 04. 2007, 21. 06. 2007 a 13. 09. 2007 sa žiaden z účastníkov konania nedostavil, žalobca dokonca na deň 13. 09. 2007 svoju neúčast' ospravedlnil a žiadal pojednávanie odročiť, keďže „sa objavili sporné dôvody, ktoré je potrebné preskúmať“. Momentálne je stanovený termín pojednávania na deň 22. 10. 2007.

K sťažnosti považujem za potrebné uviesť 2 veci:

1) zástupcovia spoločnosti P. s. r. o. sa zásadne nedostavujú na pojednávania súdu, je pravdou, že svoju neúčast' vždy ospravedlnia, ale takýmto konaním sami spomaľujú postup súdu, keďže k mnohým sporným veciam by sa mohli vyjadriť priamo na pojednávaní, v opačnom prípade sú v spojení so súdom len písomnou formou, čo konanie predlžuje.

2) je pravdou, že od podania žaloby zo dňa 03. 05. 2002 do určenia termínu pojednávania 04. 11. 2002 (pozn. správne malo byť uvedené 4. 11. 2004) uplynul pomerne dlhý čas, avšak poukazujem na veľký počet vecí v oddelení 25Cb v danom časovom období, ktorý mi neumožnil vybavovať veci v kratších termínoch. Počty vecí preukazujem svojimi písomnými podaniami – signalizáciami adresovanými predsedovi súdu zo dňa 03. 10. 2002, 01. 10. 2003 a 01. 11. 2004.“

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 25 Cb 136/02 ústavný súd zistil nasledovný priebeh konania.

Dňa 3. februára 2002 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľky na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie 11 520 Sk a úroku z omeškania. Okresný súd vydal 24. mája 2002 platobný rozkaz č. k. ROB 3645/02-5, proti ktorému podala odporkyňa 12. júla 2002 odpor.

Okresný súd vyzval 29. júla 2002 odporkyňu na zaplatenie súdneho poplatku a zároveň doručil sťažovateľke odpor na vyjadrenie. Dňa 7. augusta 2002 bol spis prevedený do registra „Cb“ a zaevidovaný pod sp. zn. 25 Cb 136/2002.

Okresný súd 28. júla 2004 nariadil vo veci pojednávanie na 4. november 2004. Listom z 28. septembra 2004 oznámil okresný súd odporkyňi, že ak zotrvá na tvrdení o nepodpísaní úverovej zmluvy, nariadi vo veci znalecké dokazovanie znalcom z odboru grafológie. Neprítomnosť na pojednávaní ospravedlnila odporkyňa i sťažovateľka, ktorá zároveň podala okresnému súdu 2. novembra 2004 čiastočné späťvzatie návrhu. Okresný súd odročil pojednávanie na neurčito.

Žiadosťou z 3. decembra 2004 požiadal okresný súd sťažovateľku o oznámiť, kto uhradí splátky z pôžičky za odporkyňu, a túto žiadosť urgoval 27. apríla 2005 pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty.

Okresný súd uznesením sp. zn. 25 Cb 136/02 z 8. novembra 2005 nariadil znalecké dokazovanie z odboru písmaznalctva. Za znalecký posudok podaný 21. februára 2006 priznal okresný súd znalcovi uznesením z 23. februára 2006 odmenu. Po podaní odvolania odporkyňou proti jej výške predložil okresný súd 27. septembra 2006 spis na rozhodnutie krajskému súdu.

Krajský súd odvolanie odporkyne uznesením č. k. 1 Cob 393/2006-64 z 18. decembra 2006 odmietol a spis bol okresnému súdu vrátený 2. februára 2007. Okresný súd nariadil ďalšie pojednávania vo veci na 19. apríl 2007, 21. jún 2007, 13. september 2007 a 22. október 2007. Sťažovateľka ospravedlnila svoju neúčast' na nariadených pojednávaniach a žiadala, aby súd rozhodol aj v jej neprítomnosti.

II.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (II. ÚS 61/98), pričom tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (II. ÚS 219/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou (I. ÚS 70/98, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 221/04) zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania vedeného okresným súdom je žaloba o zaplatenie peňažnej sumy z dôvodu porušenia zmluvy o úvere. Ústavný súd konštatoval, že návrhy tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a preto ich z právneho hľadiska nemožno považovať za zložité. Podľa názoru ústavného súdu namietané konanie nie je zložité ani po stránke skutkovej. Vo veci síce bolo potrebné vykonať znalecké dokazovanie, ale túto skutočnosť nemožno považovať za takú zásadnú, aby spôsobovala zložitosť veci.

2. Ďalším kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v konaní sp. zn. 25 Cb 136/02, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky súdneho konania. Sťažovateľka sa dosiaľ nezúčastnila ani jedného pojednávania, vopred sa z neprítomnosti na pojednávani ospravedlnila a žiadala, aby súd konal v jej neprítomnosti. Takýto postoj sťažovateľky výrazne sťažoval postup okresného súdu v konaní. Sťažovateľka svoj návrh zobrala v časti späť, oneskorene reagovala na výzvu okresného súdu predložiť doklady o tom, kto uhradil splátky za odporkyňu. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľka svojím správaním prispela k celkovej dĺžke namietaného konania vedeného okresným súdom.

3. Tretím kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným prietáhom v označenom súdnom konaní, bol postup okresného súdu.

Ústavný súd zistil, že v postupe okresného súdu bol zistený zbytočný prietáh v období od 21. augusta 2002, keď bola vec po podanom odpore prevedená pod sp. zn. Cb a pridelená na konanie zákonnej sudkyňi, do 28. júla 2004, keď bolo nariadené pojednávanie na 4. november 2004. V uvedenom období trvajúcim takmer dva roky nebol vo veci bez existencie zákonnej prekážky vykonaný žiadny úkon. Sťažovateľka v podaní z 2. novembra 2004, v ktorom ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávani 4. novembra 2004, zobrala svoj návrh v časti späť. O čiastočnom späťvzati návrhu okresný súd nerozhodol. Vo veci nariadil ďalšie pojednávania na 19. apríl 2007, 21. jún 2007, 13. september 2007 a 22. október 2007.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania a uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol, že okresný súd svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 136/02 porušil základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Pretože namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 136/02 v ďalšom období konal bez zbytočných prieťahov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľka žiadala, aby jej bolo priznané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 Sk z dôvodu právnej neistoty zapríčinennej postupom okresného súdu. Pri rozhodovaní o jeho nepriznaní ústavný súd zohľadnil predovšetkým výrazný podiel sťažovateľky na doterajšej dĺžke konania, ako aj jej nedostatočnú opatrnosť pri poskytovaní pôžičiek a dospel k záveru, že v danom prípade rozhodnutím o porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bola poskytnutá dostatočná ochrana jej základným právam. Finančné zadosťučinenie nie je inštitútom nahradzujúcim plníteľa záväzku, takže jeho poskytovateľ (sťažovateľka) musí niesť zodpovednosť za výber zmluvného partnera a jeho schopnosť záväzok splniť riadne a včas.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátom JUDr. M. M. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd ich sťažovateľke priznal v sume uplatnenej v sťažnosti, t. j. 6 296 Sk (slovom

šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) spolu za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2007 po 2 970 Sk a k tomu dvakrát režijný paušál po 178 Sk podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) podľa výroku rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. októbra 2007